

Datum

2020-02-17

Vår referens

Sanna Jälevik

Utvecklingssekreterare

sanna.jalevik@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Årsredovisning 2019 finskt förvaltningsområde STK-2019-1718

Sammanfattning

Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet och tar emot ett årligt stadsbidrag på 1 980 tkr för insatser som utgår från Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I detta ärende redovisar stadskontoret hur pengarna fördelats och använts under 2019.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner rapporten ”Årsredovisning 2019 finskt förvaltningsområde”.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200224 Årsredovisning 2019 finskt förvaltningsområde

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-24

Kommunstyrelsen 2020-03-04

Beslutet skickas till

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Kulturnämnden

Ärendet

Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet och tar emot ett årligt stadsbidrag på 1 980 tkr för att genomföra insatser inom ramen för finskt förvaltningsområde. Arbetet utgår från Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (TN-2014-856-3) samt *Program för den nationella minoriteten sverigefinnar* (STK-2015-1378-8) och är en del av Malmö stads arbete med nationella minoriteter. I ärendet sker en sammanställning av hur budgeten fördelats och vilken utveckling som skett under året.

Budget 2019

Kommunstyrelsen beslutade (STK-2018-1200) om disponering och fördelning av de statliga medlen. Det beslutades även att i de fall stödet inte utnyttjas av respektive nämnd ska dessa kunna avropas av annan nämnd, efter överenskommelse med stadskontoret. Nedan framgår den ekonomiska fördelningen av budget 2019 gällande finskt förvaltningsområde samt det slutliga utfallet.

Område	Budget 2019	Utfall 2019
Förskolenämnden	540 000	690 000
Kulturnämnden	500 000	328 000
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden	620 000	695 000
Kommunstyrelsen	320 000	152 000
Totalt	1 980 000	1 865 000

Inför omfördelning av budget 2019 har dialog skett med såväl förvaltningarna som de sverigefinska representanterna. Omfördelningen har möjliggjort att en så stor del som möjligt av stadsbidraget har kunnat användas i arbetet med finskt förvaltningsområde.

Förskoleförvaltningen

Förskoleförvaltningen har under 2019 fortsatt att driva en tvåspråkig finsk förskoleavdelning. Under hösten var 18 barn, med finska som modersmål, inskrivna på förskolan. Alla vårdnadshavare som önskat har erbjudits plats till sina barn. Några barn har i avvaktan på lediga platser på avdelningen Lankarulla fått plats på en annan avdelning på förskolan. Förskolan planerar för att ha ytterligare en avdelning med finstalande personal för att möta framtida behov av tvåspråkig förskola.

Två ambulering tvåspråkiga pedagoger har arbetat med de barn vars föräldrar ansökt om ambulering finskt språkstöd och har besökt barnen på deras befintliga förskolor runt om i Malmö stad. Denna verksamhet har mött 22 barn. Pedagogerna har varit cirka två till tre timmar per gång på de olika förskolorna. Upplägget har fallit väl ut för alla parter, barn, vårdnadshavare, besökta förskolor och de ambulering pedagogerna. Pedagogerna har oftast arbetat i hela barngruppen på förskolan. Detta har inneburit att det finska språket både stärkts hos de finstalande barnen, men också skapat en nyfikenhet för det finska språket hos andra barn på de besökta förskolorna. Under 2019 har de ambulering pedagogerna använt medel för att förstärka sin verksamhet genom att köpa in ryggsäckar som har fyllts med böcker och pedagogiskt material som kan tas med till de olika förskolorna med finstalande barn.

Enligt den stärkta minoritetslagstiftningen ska Malmö stad sträva efter att vid efterfrågan kunna erbjuda annan pedagogisk verksamhet såsom till exempel öppen förskola på minoritetsspråk. Förskoleförvaltningen har identifierat en finstalande pedagog som arbetar med öppen förskola och där har verksamhet startas upp under hösten med en dag i veckan med ett riktat innehåll mot vårdnadshavare med finstalande barn.

Förskoleförvaltningen har i samarbete med stadskontoret och Romskt information- och kunskapscenter hållit en utbildning om *lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* samt de nationella minoriteternas rättigheter för förskolenämndens ledamöter.

Grundskoleförvaltningen

Från 2018 års samråd framgick att den sverigefinska gruppen önskade att Malmö stad skulle undersöka följande inriktningar: möjligheten att öka antalet undervisningstimmar i modersmål, möjligheten att ordna transport för de barn som har modersmålsvisning på en annan skola än sin egen samt bildandet av finsk/a klass/er.

Utifrån sverigefinska gruppens önskemål om att öka lektionstiden för modersmålsundervisning i finska, har grundskoleförvaltningen under 2019 tittat på hur man på bäst sätt kan lägga upp modersmålsundervisningen i finska och öka kvalitén på undervisningen.

Enligt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska förvaltningsmyndigheter särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar. I enlighet med detta har grundskoleförvaltningen samrått med alla de barn som läser finska som modersmål inom ramen för undervisningen. Barnen har fått fylla i en enkät med frågor om bland annat lektionernas frekvens och innehåll. De yngsta barnen har fyllt i enkäten med hjälp av modersmålslärarna.

Grundskoleförvaltningen har efter sammanställning av barnens synpunkter hållit samråd med vårdnadshavare, där barnens svar redovisades och föräldrarna fick möjlighet att ställa frågor och framföra sina synpunkter och önskemål. Grundskoleförvaltningen informerade vid samrådet även om grundskolenämndens förslag att ta bort modersmålsundervisningen i förskoleklass för alla språk, finskan inkluderad. Vårdnadshavarna ansåg att staden brustit i att följa minoritetslagstiftningen eftersom samråd inte hållits med den sverigefinska gruppen under framtagandet av förslaget samt att förslaget inte främjar sverigefinska barns utveckling av det finska språket. Med utgångspunkt i samråden fortsätter utvecklingsarbetet i samarbete med modersmålslärarna.

Vad gäller transport till modersmålsundervisningen, har grundskoleförvaltningen förtydligat att det är rektorn för respektive skola som ansvarar för att eleven tar sig säkert till och från modersmålsundervisningen. Detta ingår i skolans tillsynsansvar. Diskussionen kring bildandet av finsk/a klass/er fortsätter då det i dagsläget inte finns något svar på hur man skulle kunna lägga upp en rimlig organisation för detta.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens verksamheter har arrangerat många uppskattade och välbesökta aktiviteter inom ramen för finskt förvaltningsområde under 2019. En beskrivning av dessa följer nedan.

Enheten för kulturarrangemang har som mål att varje termin erbjuda scenkonst som särskilt riktar sig till det finska förvaltningsområdet. Scenkonsten som erbjuds har koppling till det finska språket och / eller det finska kulturarvet. Föreställningarna riktar sig till både förskole- och grundskolebarn.

Malmö stadsbibliotek har haft ett flertal arrangemang inom ramen för finskt förvaltningsområde. Arrangemangen har varit välbesökta och uppskattats av den sverigefinska gruppen. Författarkvällar, sagostunder, aktiviteter för ungdomar, allsång samt teaterföreställningar har arrangerats under året. I en kodskola har barn i åldrarna 9–13 år fått lära sig grunderna för kodning och provat på att göra egna spel. Bio med finska barnfilmer har anordnats vid två tillfällen under hösten.

Stadsbiblioteket anordnade även prisutdelningen av Kaisa Vilhuinen-priset, som tilldelas en sverigefinsk författare som är bosatt i Sverige och skriver på finska av Föreningen för Sverigefinska Skribenter (RSKY). Stadsbiblioteket har också budgeterat för inköp av böcker och tidskrifter på finska.

Malmö Sommarscen har under sommaren arrangerat flera arrangemang inom ramen för finskt förvaltningsområde, som varit välbesökta. RÅ som bjöd på finskugriska sångtraditioner och flamencodans samt två konserter, varav den ena med Iris Viljanen, Shida Shahabi & Gerda Holmquist och den andra med Johan Airijoki & Malmfältens Rockklubb.

Kulturförvaltningen har under året fördelat medel till Malmöfestivalen för kulturverksamhet inom ramen för arbetet med finskt förvaltningsområde. Malmöfestivalen arrangerade nycirkus med Sirkus Aikamoinen med sin föreställning DuoJag och Blind gut company med sin föreställning Fish up a tree, samt en konsert med den finska folkmusiker Maija Kauhanen som spelar finsk och karelsk folkmusik bland annat på kantele, som är ett traditionellt finskt instrument.

Malmö Museer har haft guidade visningar och workshops inför den kommande basutställningen Din historia och en filmproduktion kopplad till denna.

Malmö Konsthall har vid två tillfällen anordnat en skapande verkstad på finska för hela familjen. Konsthallen har också haft två familjevänliga kreativa workshops under året med en finsktalande konstpedagog. Dessa har varit kopplade till utställningen The Invisible Enemy Should Not Exist.

Ringstasalen på Kirsebergs fritids- och kulturhus har under hösten upplåtits kostnadsfritt till desverigefinska gruppen på torsdagar.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen

Ekonomiska medel har använts till en tvåspråkig finsktalande projektsekreterare. I uppdraget har bland annat ingått regelbundna samråd med den sverigefinska minoritetsgruppen, identifiering av behov av tjänster och service samt att samordna och utveckla arbetet. Projektsekreteraren har ansvarat för att sprida information och hålla i utbildningsinsatser om minoritetslagstiftningen till personal och ledning på särskilda boende, biståndshandläggare, inom ordinärt boende och förebyggande samt till målgruppen äldre sverigefinska Malmöbor.

I projektsekreterarens uppdrag har även ingått omvärldsbevakning genom kontakt och samarbete med de övriga förvaltningskommunerna i landet, samt spridning av goda exempel och inspiration. Specifikt kan nämnas att projektsekreteraren har gjort ett studiebesök hos Göteborgs stad för att höra om deras arbete med finskt förvaltningsområde gällande äldreomsorg efter att de har öppnat ett tredje finskspråkigt äldreboende samt berätta om arbetet i Malmö stad. Inventering av antalet finsktalande brukare och personal har också gjorts. 36 finsktalande brukare och 17 medarbetare inom olika yrkesgrupper på hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen som behärskar finska, har identifierats.

Projektsekreteraren har under året gjort hembesök hos finsktalande äldre inom särskilt boende och ordinärt boende med syfte att sprida information om brukarnas rättigheter utifrån minoritetslagstiftningen samt ge möjligheten att prata finska. Projektsekreteraren har också deltagit vid

vårdplanering när brukaren önskat använda sig av det finska språket.

Projektsekreteraren har anordnat tematräffar för äldre i Ringstasalen på Kirsebergs fritids- och kulturhus. Detta som en del av förvaltningens förebyggande arbete för att bryta isolering och ensamhet. Stadsbiblioteket har bland annat informerat de äldre om sina tjänster, som till exempel ”boken kommer”, en service då böcker levereras direkt hem till de äldre.

Arbetet med att uppdatera hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens sidor på malmo.se, så att informationen om den sverigefinska gruppens rättigheter utifrån *lag om nationella minoriteter och minoritetspråk* framgår, har påbörjats tillsammans med förvaltningens kommunikationsavdelning. Även kontakt med stadens kontaktcenter har upprättats.

Inför 2019 såg hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen behovet att utveckla sitt arbetssätt för att komma närmare brukarna för att bättre kunna stötta dem i sin vardag. Detta bedömdes göras på bästa sätt i ordinärt boende och förvaltningen sökte om medel från kommunstyrelsen för att göra ett pilotprojekt för en modell med ambulera finsk undersköterska för att utveckla verksamheten. Medel beviljades av kommunstyrelsen och en finsktalande undersköterska ur den befintliga personalen förflyttades och började besöka de sverigefinska äldre som så önskade. Dessvärre kunde pilotprojektet inte genomföras i sin helhet på grund av yttre omständigheter, utan fick avslutas efter bara några månader, vilket resulterade i att det tyvärr inte gick att utvärdera insatsen.

Under hösten hölls samråd med sverigefinska äldre, som framförde att den sverigefinska gruppens rättigheter till äldreomsorg på finska inte till fullo tillgodoses. De sverigefinska representanterna framförde i enlighet med tidigare önskemål, att de skulle vilja att det fanns en finskspråkig avdelning för sverigefinska äldre. Med detta som grund ser hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen att framtagandet av en finskspråkig profilavdelning är nästa steg i utvecklingen inför 2020.

Stadskontoret

Stadskontoret ansvarar för samordning av Malmö stads arbete kring utvecklingen av Program för den nationella minoriteten sverigefinnar (STK-2015-1378), i enlighet med tidigare framtagen struktur, närmare beskriven i Årsrapport finskt förvaltningsområden 2016 (STK-2016-1280). I arbetet har bland annat ingått att genomföra storsamråd med sverigefinska minoriteten, samråd med sverigefinska representanter och interna planeringsmöten med förvaltningsrepresentanter.

Samråd och storsamråd har arrangerats i enlighet med den beslutade strukturen och den i samråd med sverigefinska gruppen planerade årscykeln. Utöver de ordinarie samråden har samråd hållits i samband med revidering av *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (TN-2014-856-3) samt *Program för den nationella minoriteten sverigefinnar* (STK-2015-1378-8). Stadskontoret har också påbörjat arbetet med att se över hur barn och ungas rätt till samråd kan tillgodoses. Enligt minoritetslagstiftningen ska formerna för samråd med barn och unga anpassas till deras förutsättningar.

Stadskontoret har även fortsatt förbättringsarbetet på Malmö stads finska webbsidor, med målet är att informationen om den sverigefinska minoritetens lagstadgade rättigheter ska vara tydligt formulerad och lättillgänglig. För att sidorna ska kunna var uppdaterade, har stadskontoret arbe-

tat för att faktaägarskapet för de sidor som specifikt kan kopplas till förvaltningarnas verksamheter ligger hos ansvarig förvaltning. För att detta ska kunna vara möjligt har all finsk text på de finska sidorna översatts till svenska för att förvaltningarna ska kunna få en överblick över innehållet. Stadskontoret söker också en enkel lösning för förvaltningarnas översättningsbehov från svenska till finska, men formerna för detta är ännu inte klara.

Som del i arbetet att öka medvetenheten hos Malmö stads medarbetare om de nationella minoriteterna, deras rättigheter och finskt förvaltningsområde har *Lathund - Kommunens skyldigheter enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk* uppdaterats så att den överensstämmer med lagen. Utöver detta har stadskontoret tagit fram en PowerPoint-presentation med talmanus, som kortfattat informerar om de nationella minoriteterna och rättigheter samt stadens arbete på området. Denna är avsedd att användas för att öka kunskapen kring området, till exempel på arbetsplatsträffar. En chefsutbildning om minoritetslagstiftningen och nationella minoriteters rättigheter har också anordnats tillsammans med Länsstyrelsen Stockholm och Skolverket.

För att öka den sverigefinska gruppens kunskap om minoritetslagstiftningen och deras rättigheter planerades en föreläsning om de kommande lagändringarna för den sverigefinska gruppen på finska, men på grund av att föreläsaren var tvungen att ställa in, flyttades föreläsningen till våren 2020. Önskemål om en likande föreläsning på svenska har också kommit in från den sverigefinska gruppen, detta planeras framöver. Insatserna är en del av Malmö stads informationsskyldighet gällande de nationella minoriteternas rättigheter.

Malmö stad ingår i skåniskt nätverk gällande nationella minoriteter, tillsammans med skånska kommuner, Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne. Malmö stad har deltagit och föreläst på en regional konferens som anordnades av Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne och som hölls med anledning av ändringarna i minoritetslagen. Malmö stad har också bidragit till arbetet med Länsstyrelsen Skånes broschyr *Att arbeta för nationella minoriteters rättigheter - En checklista för att starta upp arbetet i en kommun*.

Stadskontoret har deltagit i kulturdepartementets konferens om de nationella minoriteternas rätt till delaktighet och inflytande som hölls den 4/12. Stadskontoret har också breddat sitt nätverk i arbetet med finskt förvaltningsområde genom att delta i Länsstyrelsen Stockholms nätverksträff och utbildning gällande nationella minoriteter, Finlandsinstitutets inspirationsdag, en konferens anordnad av yrkesföreningen för finskt förvaltningsområde samt den finska ambassadens seminarium om minoritetsfrågor i Stockholm.

Åtterrapporering till Länsstyrelsen

Stadskontoret har ansvar för att besvara en årlig enkät från Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, om kommunernas verksamhet under 2019 som är relaterad till lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Syftet med undersökningen är att belysa hur arbetet för nationella minoriteters rättigheter utvecklas i landets alla kommuner.

Stadskontoret har också ansvar för att senast 14 februari 2020 åtterrapporera hur stadsbidraget om 1 980 tkr har fördelats under 2019 i Malmö stad, enligt uppgift från Länsstyrelsen i Stockholms län.

Stadskontorets bedömning

Arbetet med finskt förvaltningsområde och den sverigefinska gruppens rättigheter går enligt stadskontorets bedömning framåt. Under 2019 har Malmö stad tagit ytterligare steg vidare i utvecklingen av arbetet inom ramen för det finska förvaltningsområdet. Arbetet är fortlöpande och sker tillsammans med den sverigefinska minoriteten. Den tvåspråkiga finska förskoleavdelningen och det ambulande finska språkstödet är väletablerade. Grundskoleförvaltningen har påbörjat arbetet med att utveckla formerna för och öka kvalitén på modersmålsundervisningen i finska. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har under året fortsatt att utveckla sitt arbetssätt för att kunna tillgodose de sverigefinska äldres rättigheter. Kulturförvaltningen har arrangerat många arrangemang med koppling till finsk och sverigefinsk kultur.

På stadskontoret har arbetet med att förbättra stadens finskspråkiga sidor fortsatt, samt samråd hållits för att de sverigefinska Malmöborna ska vara delaktiga och få inflytande i frågor som berör gruppen. Stadskontoret har också arbetet för att öka medvetenheten om de nationella minoriteterna och deras rättigheter hos stadens medarbetare. Malmö stad har också varit representerad i regionala och nationella sammanhang och har under 2019 breddat sitt nätverk inom området.

Samrådsstrukturen som tagits fram i samråd med den sverigefinska gruppen i Malmö är väl fungerande och arbetet med att utveckla finskt förvaltningsområde utgår ifrån den sverigefinska gruppens önskemål och behov. De områden som den sverigefinska gruppen under 2019 i samråd lyft fram som prioriterade och där staden enligt gruppen brister i relation till minoritetslagstiftningen är äldreomsorgen och skolan. Det finns därmed ett behov att titta närmare på dessa i det kommande arbetet. Grundskoleförvaltningen har hållit samråd med sverigefinska elever om modersmålsundervisningen, vilket är ett första steg i stadens arbete att tillgodose barn och ungas rätt till samråd. Arbetet för att hitta former för samråd med barn och unga behöver fortgå. Gällande de statliga medlen har planerad budget omfördelats i samråd med sverigefinska representanter och förvaltningarna för att få bästa möjliga effekt.

Stadskontoret ser ett behov av ytterligare och fortlöpande utbildningar om nationella minoriteter och deras lagstadgade rättigheter för att öka kunskapen om dessa hos Malmö stads medarbetare och hos övriga Malmöbor. Stadskontoret ser i samband med detta också ett behov att se över hur man på bästa sätt kan lägga upp utbildningar inom området för att fler av stadens medarbetare ska kunna ta del av utbildningsinsatserna.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör